

SPOMINI Z DIVJEGA ZAPADA

Maurice Constantine Weyer

Lahko bi si ga bil kupil pri Indijancih, ki so prebivali nekaj milj od tod. A to se mi ni zdelo pripravno. Vse je kazalo, da uživa Archer naklonjenost domorodcev, sicer bi mojega prihoda ne bil tako hitro izvedel. Običajno se namreč Indijanci prav nič ne brigajo za stvari, ki zadevajo izključno le belokožce. Opazujejo jih brez vsakega zanimanja, k večjemu opazi, da izdaja komaj viden nasmešek v gubicah njihovih posevno ležečih oči tih porog. A bil sem si v svesti, da bom z lahkoto sam zgradil kanu in sem se takoj polotil dela. Kmalu sem izkopal z motiko potrebne korenike rdečega trna, ki ga imenujejo Indijanci tamarak, upognil nad ognjem ter spletel. Čim je bilo ogrodje napravljeno, sem si moral preskrbeti svežih kož. Ni bilo težko najti srnjaka—saj je bila pokrajina bogata divjačine. Urezal sem kože, kakor je treba, sešil jih ter pritrdil na ogrodje čolna kot gostilo. Šive sem namazal izdatno z lojem, potem sem prevlekel vse še od zunaj in od znotraj z brezovo skorjo. Javor mi je dal le za veslo. Petnajst ur je trajalo delo—in kanu je bil gotov. Kajpada ni bil tako dobro izbalansiran kakor so indijanski, vendar pa povsem sposoben, da me prepelje po najhujši strugi. Saj sem se vozil sam v njem, dočim je imel Archer še ženo in dva otroka v čolnu. Bil sem torej na boljsem.

Prav ceneno je bilo plačilo. Zažgal sem Archerjovo kočo. A maščevalnost, ki je iznenada planila iz mene, mi je narokovala. Ko so plameni bušili skozi streho, se mi je živilo huronsko tulenje iz prsi in divje veselje me je obšlo, da bi uprizoril barbarski ples. A ne! Ne! Tega res ni bilo treba. Premagoval sem se. Ne! Ne! Ne! Tega pa ne!

Struga je bila skalovita. Ni si se mogel voziti tri milje v nagli vožnji, ne da bi prišel do brzice. Domorodci jih s čolnom vred preskočijo. Toda niti Archer niti jaz nisva tega umela, nisva imela niti zadosti moči za to. Ob vsaki brzici sem zato tudi našel njegovo sled. Vsakikrat me je znova pretreslo!... V obrežnem pesku sem spoznal sledove Archerjevih stopinj, Hanninih, nekoliko globljih radi teže otroka, ki ga je nosila—pa zraven še prav majhnih, ki so bile gotovo od petletne Baby Lucy... Oh!...

A nisem imel časa, da bi se zadrževal. Vsakikrat, ko sem ob brzici šel na kopno, sem pridobil na času. Če je bil Archer potreboval dvajset minut, sem uporabil jaz deset. Proti koncu tretjega dne sem prišel že precej blizu do njih... Upanje, srd in poželjenje so se v meni mešale in uprizarjal ples radosti.

Proti poldnevu četrtega dne sem moral ugotoviti, da sem izgubil sled za njimi. Zastonj sem iskal pri sledeči brzici. Spomnil sem se, da se je nekaj milj višje izteklo v reko širok potok. Vse je kazalo, da so uporabili tisto pot.

Brezumna jeza me je prevzela... Moral sem tri, štiri milje po reki navzgor. Z dvema palicama sem se moral privrati vso pot nazaj. Ni bila, zares, lahka naloga! Razjarjen sem si odsekal torej dve palici od jeseni, stisnil zobe ter se spravil k delu.

Tako je bilo, kakor sem domneval. Dvesto korakov višje

od izliva je bila brzica, katere rumeno šumeče pena je škropila od daleč proti meni. Ob robu sem zopet našel sledove. Zapravi sem pol dneva.

Potok, dasi je bil skoraj reki podoben, je bil plitkejši. Skočil sem v vodo, do pasu, ter sem porival čoln pred seboj. A voda je bila ledena in ko sem zvečer zanetil ogenj, sem bil ves drugačen: večja skrb mi je bila, da bi se ogrel, nego da bi mislil na maščevanje.

Slišal sem glasove v gozdu. Bili so Indijanci in ni se mi zdelo vredno da bi prekinil svoje opravilo: pekel sem na raznju okusne kose mesa... Družina domorodcev se je pojavila ter napravila sto korakov od mene svoj šator, ne da bi mi privoščila enega samega pogleda.

Videl sem, kako so potegnili svoje kanuje na kopno, nato sta se pojavili dve v pestre rute zaviti ženski, ki sta zanele ogenj. Oba moža sta si ta čas zapalila pipi.

Nazadnje se je eden vendar le odločil ter prišel bliže. Pozdravil me je z običajnim: "B'jou! B'jou!"

Nato je obmolnil. Njegove oči so se ozirale po mojih oblačilih, ki so se od sople kadi la, in po mojem kanuju. Nemo sem mu ponudil tobaka. Vzel je in pušil. Ko je popušil svojo pipo, je vstal, pozdravil z nemim poklonom ter odšel.

Razen pozdrava nisva izpregovorila dveh besed. Ni mu bilo treba izpraševati—vse, kar bi bil rad izvedel, je sam videl. Moja nezatna prtljaga je pričala, da se mi na potu zelo mudi. Prepričan sem bil, da so v tem kraju vsi ljudje že vedeli, da zasleduje belokožec rdečega Irca. Predobro sem poznal navade te dežele, da bi brez potrebe stavljal vprašanja—saj sem vedel, da bi prejel k večjemu laž za odgovor.

Noč se je spustila nad ljubavni duet dveh volkov. Tudi to je utihnilo in živelo je le še enakomerno, skrivnostno šumenje reke in obeh taboriščnih ognjev, belokožčevega in onega obeh rdečkožcev—grozne sence so se bliskoma pojavljale in izginjale.

Zaspal sem tako trdno, da mi je ogenj ugasnil. Mraz me je predramil. Potihem sem vstal ter se splazil do peščenega nasipa, kjer sem skril svoj kanu. Med temno vodo in temnim obrežnim grmovjem je ležal kakor svetlobni pas. Da se ugrejem in počakam dneva, sem začel po tihiem hoditi gor in dol.

To skoraj nezadevno korakanje sem ter tja me je privelo do indijanskega taborišča, kjer je žerjavica še slabof-šona žarela. Nenadoma sem zaslišal šelest in prasketanje ter pokanje vej, nato se je plamen dvignil visoko, iskre so pršile v črno noč. Na drugem bregu se je moja orjaška senca zazibala. Eden se je prebudil. Nekaj hipov nato sem opazil premikanje v šatoru in nevoljen glas je zagodrnjal v chippewayskem jeziku:

"Si ti, moj fant?"

"Ha! Ha! Jaz sem, oče. Podnetil sem žerjavico. Ogenj belokožca je ugasnil..."

"Belokožec ima dolgo pot za seboj. Utrujen je... Uah! Njegove noge so otrple, ko odide, za rdečim."

"Prav tako! Rdeči je naš prijatelj. Ko je bila moja žena bolna, je prišla bela žena k nji ter ji pregnala zlega duha..."

"Kljub vsemu: ne vmešavaj se v zadev belcev, fant. Naj se

raztrgajo! Saj jih je več kot preveč!"

"Uah! Moj oče je moder. Toda opomin bi ga znal rešiti. 'Rdeča vrba' (spomnil sem se, da so nekateri imenovali Archerja tudi tako) 'Rdeča vrba' ne ve, da mu je sovražni že tik za petami."

"Uah! uah! beži, pa zelo hitro."

"Za ženo in deco vse prehitro..."

"... Da. Ona je že hotela, da bi se radi otrok ustavili. A on je dvignil bič, kakor da ima opravka s psico, ter ukazal: Naprej!"

"A udaril bi je gotovo ne bil..."

"Uah! Bori se za svoje življenje—tako se mi zdi. Oni drugi se mu hoče osvetiti. Bogzna, zakaj..."

"To naš nič ne briga."

"Nič. A kdor se mačuje, je dvakrat močnejši..."

"Rdeča vrba pravi, da zna oni drugi skočiti svojo višino."

"Poznal sem veččaka, ki je to znal, ko so imeli Chippeweyci se može... Ta belokožec ni velik, a njegove prsi so medvedje."

"Zato ga bomo klicali Masquah (medved). Masquah dobro strelja, pravi Rdeča vrba. Vozil je hitreje nego bi smeli od belokožca pričakovati."

"Da. A zdaj ima otrple noge. Sam si dejal."

"Mogoče. A on je močan... Če najde sled..."

"Da. A Rdeča vrba ima dober prehtek. Zdaj ima Indijanski kol gotovo že za seboj. Na drugemu bregu bo našel moj kanu ter bo mogel naprej po reki. Masquah pa mora sam nositi svoj kanu..."

"To pomeni, da je Rdeča vrba za dva dni na boljsem."

"Prav! Pa zakaj se ne za-teče k straži Hudsonbaiske kompanije ali k policiji belokožcev?"

"Znabiti da policija Rdeče vrbe nima rada. Pa kdo izmed nas je razumel 'zakaj' belokožca?"

"A mala hčerka je bolna, hočemo jo..."

"... Kako bi bil mogel poslušati dalje? ... Bolna? Bolna! ... Baby Lucy! ..."

Vsa maščevalnost v meni je mahoma odumrla. Eno samo čustvo še!... Čutil sem svoje živce, kakor da hočejo po-šiti, kakor strune na violini... ena želja: Dohiteti! Vsemu se odreči! Zaklicati Archerju: "Ne! Ne! Ne beži! dalje! Ni se vama ničesar bati! A za božjo voljo mi ne pustita umreti otroka, mojega otroka!..."

Upanje in obup sta se v meni vojskovala in zdaj je prevladovalo eno, zdaj drugo—kakor je pač uspevalo zasledovan-je. Po indijanski stezi, ki jo v gozdu spoznaš, sem še precej dobro napredoval. A ko sem prišel do reke, se je moj kanu zadel ob strmo skalo in napr-avila se je velika luknja...

Moral sem iskati ljubja, brezove skorje, šivati, vezati, ma-zati z lojem—in moja duša ven-dar ni bila pri stvari. Kontakt med njo in med telesom se je na kak način pretrgal. Prož-nosti ni bilo več nikjer!... Spet sem napravil pol dneva... Spet je bil Archer tri dni pred menoj... tri dni! Kaj se zna ta čas vse pripetiti!...

Pod večer tretjega dne, odkar sem zakrpal svoj kanu ter osvaja-l neprestano miljo za miljo po kipeči strugi, sem prišel do kra-ja, kjer so taborili... Kaj me je brigal nered sledov, iz ka-terega je bilo moči razbrati ne-skončno tragično zgodbo? Ka-kor za pokoro sem si celo za-branil iskati za znamenji ma-terine boli, ki je bila gotovo prav tako pretresljiva kakor moja lastna, morda celo s peko-čo vestjo stopnjavana. Eno sa-mo sem videl: vrh sveže gomile tisto borovo deščico, na kateri

je bil vtisnjen z žarečim žele-zom križ in spodaj ime:
Lucy Monge
... Človek se je sklonil čez svojo preteklost...
(Konec.)

TUDI ŽIVALI ČUTLJO

Zanimiv primer so opazovali te dni prebivalci v občini Ebers-waldu pri Bernu. Na strehi neke kmetijske hiše je že dolga leta—leto za letom—imel gne-zdo zakonski par štorcel. Ko se je letos par povrnil in hotel zopet zasesti svoje gnezdo, je našel v njem že drugi par štor-kel. Za dom okrađeni štorceli sta več dni oblétaivali svoje staro gnezdo, a brez uspeha. Tedaj sta odleteli neznano kam. Čez nekaj dni pa so videli pre-bivalci zanimiv prizor: na ob-zorju se je pojavila cela četa štorcel, med njimi oba okra-denca. Nekaj časa so čakale štorcel ob gnezdu, ker pa se vsiljivca nista pojavila, je šlo osem štorcel po nju in ju s silo pritiralo med velikim krikom na polje. Tam se je vršila sodna razprava, po kateri sta se čez kakih 10 minut stara stanovanca povrnila v svoje sta-ro gnezdo, vsiljivca pa sta bila pregnana. Četa štorcel je ča-kala še nekaj ur, da je sodba stopila v veljavo, nato pa je iz-ginila.

—o—

Bivši kongresman George H. White, ki je bil pri zad-njih primarnih volitvah v državi Ohio nominiran za gubernerja od demokratske stranke in bo pri letošnjih jesenskih volitvah kandidiral proti sedanjemu gover-nerju države Ohio, Cooper-ju.

Egiptovski kralj Fuat, ki je pod uplivom Anglije in ki se mora sedaj boriti z naprednim egiptovskimi elementi, ki hočejo odvreči angleški jarem.

Hiša na ogled

Oglejte si novo in moderno hišo na 18515 Keewanee Ave., (zadaj za pošto). Odprta vsa-ki dan od 9. zjutraj do 10. večer. Delo slovenkega stavbeni-ka August Kauška. (x)

Gobe in zastrupljenje. Ljud-je se ne zastrupe samo z goba-mi, ki so znane kot strupene, nego večkrat tudi z užitnimi, ki so stare in pokvarjene. Za-strupljenje se ne pokaže pri vseh ljudeh enako, odvisno je od množine zavžite jedi, od sta-rosti človeka, od nagnjenja, od časa, ko je bila jed zavžita. Prvi učinek strupa je včasih bljuvanje; pri tem se izpraz-nijo iz želodca vse strupene snovi in bolniku se kmalu po-vrne zdravje. Če pa želodec

sam ne silí k bljuvanju, je ne-sreča lahko blizu. Strupene snovi zaidejo v prebavne orga-ne in človek lahko umre, če mu pravočasno ne pride pomoč. Po nekaterem zastrupljenju se že-lodec oglasi šele po 10-12 urah. Če se kdo zastrupi z goba-mi, je treba takoj poklicati zdravnika, medtem pa skušati pripraviti bolnika do bljuvanja. Vtakne naj si prst v grlo, ali mu narahlo gladi goltanec s pe-snom, pomočenim v olju, ali mu daj piti slano toplo vodo, ali

kak preparat iz lekarne. Ako je minulo že dalj časa, odkar je bolnik zaužil strupene gobe in je strup že močno prišel v čre-vo, tedaj mu daj kako močno čistilo (ricinovo olje), da se mu črevo hitro izprazni.

* V Guatemala City, Guatema-la, so čutili včeraj silne potresne sunke.

* Mary Pickford je zapustila premikajoče slike in se vrnila na oder.

Slika kaže A. D. Payne, odvetnika iz Amarillo, Texas, (spodaj levo), ki je položil tri kose dinamita v svoj avtomobil in je eksplozija ubila njegovo ženo (zgorej levo) in težko ranila njegovega sina. Payne se je hotel s silo iznebiti svoje žene, ker je bil zaljubljen v Mrs. Verono Thompson (v sredi). Zgorej na sliki se vidi razbiti avtomobil, spodaj pa tri otroke morilčeve. Ko so morilca zaprli, je izjavil, naj kolikor mogoče hite z obsodbo in ga denejo na električni stol.

Slika kaže linčanje dveh zamorcev, kise je izvršilo pred nekaj dnevi na dvorišču jetnišnice v Marion, Ind. Zamorca sta napadla nekega Claude Deeter, ko je sedel ob ce-sti v avtomobilu s svojim dekletom. Fanta sta ubila, dekletu pa storila silo. Policija ju je kmalu po tem dejanju aretirala in zaprla v ječo. Ponoči pa je več stoglava množica udrla v ječo, izvlekla ven zamorca in ju obesila na drevo zraven ječe.

K strašni uničevalki farm, suši, se je pridružila še druga, mnogo strašnejša uni-čevalka, kobilice. Slika kaže po kobilicah opustošeno koruzno polje v Evansville, Ind. Kar ni uničila suša, so sedaj požrle kobilice.